

วิกฤตขัดแย้งอิหร่าน-สหรัฐฯ ผลกระทบเส้นทางขนส่งน้ำมัน (Strait of Hormuz)

นายชชาติ พุดเพ็ง*

ช่องแคบฮอร์มุซ (Strait of Hormuz) ถือเป็นเส้นเลือดใหญ่ด้านโลจิสติกและเป็นเส้นทางหลักสำคัญในภูมิภาคตะวันออกกลางโดยเฉพาะการเดินทางเรือขนส่งน้ำมัน ซึ่งบริเวณดังกล่าวตั้งอยู่ระหว่างอิหร่านและรัฐสุลต่านโอมาน ด้านหนึ่งเชื่อมต่อกับอ่าวเปอร์เซียอ่าวโอมานและเป็นเส้นทางของเรือบรรทุกน้ำมันมุ่งสู่มหาสมุทรอินเดีย มีขนาดระยะความกว้าง ๕๐ กิโลเมตร ระดับน้ำลึกสุด ๖๐ เมตร พื้นที่แนวกว้างมีลักษณะเป็นช่องแคบมีขนาดของระยะทางราว ๑๐.๕ กิโลเมตร มีเรือขนส่งน้ำมันขนาดใหญ่ผ่านเข้าออกช่องแคบดังกล่าว ๒๐ - ๓๐ ลำต่อวัน ซึ่งเรือขนส่งน้ำมันส่วนใหญ่เดินทางมุ่งหน้าออกจากซาอุดีอาระเบีย ซึ่งเป็นประเทศผู้ส่งออกน้ำมันรายใหญ่ของโลก คิดเป็นร้อยละ ๘๘ ของสัดส่วนการผลิตและใช้เส้นทางนี้ผ่านเข้าออกเป็นหลัก นอกจากนี้เป็นสัดส่วนการขนส่งน้ำมันจากอิรัก สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ คูเวต และกาตาร์

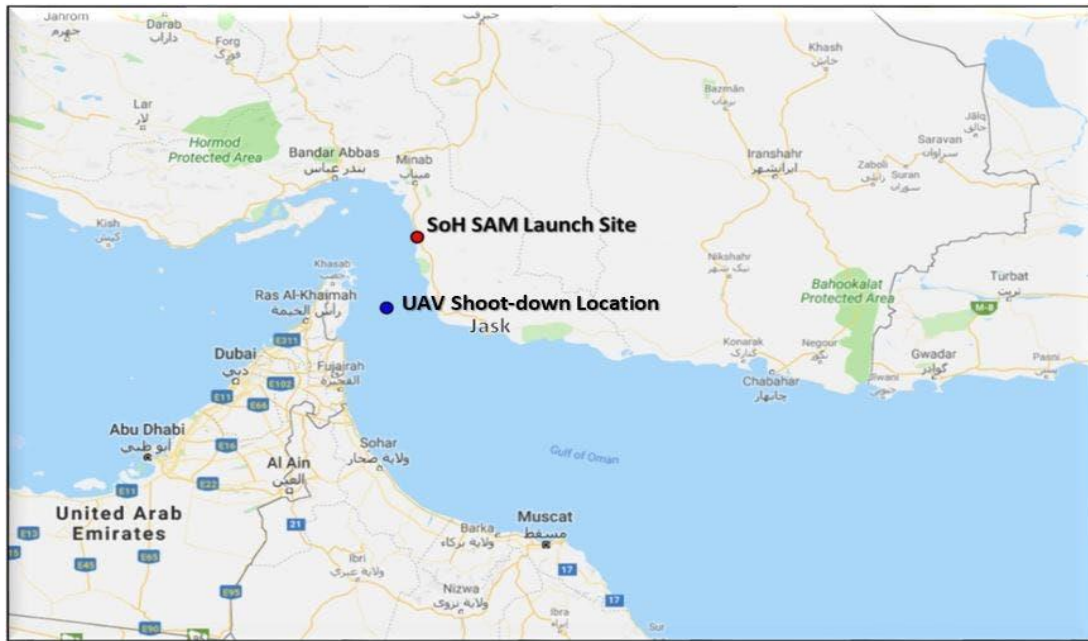

การขนส่งน้ำมันโดยเรือบรรทุกขนาดใหญ่ใช้เส้นทางนี้ขนส่งน้ำมันโดยผ่านเส้นทางเข้าออกช่องแคบฮอร์มุซคิดเป็นร้อยละ ๓๐ - ๔๐ ของการมูลค่าการค้าน้ำมันในตลาดโลก หรือกว่า ๑๗ ล้านบาร์เรลต่อวัน ดังนั้นหากพิจารณาด้านโลจิสติกการขนส่งน้ำมันในภูมิภาคอ่าวอาหรับและอิรัก จึงไม่มีเส้นทางใดเหมาะสมและแทนที่ช่องแคบฮอร์มุซได้ ดังนั้นยุทธศาสตร์การปิดช่องแคบฮอร์มุซจะกลายเป็นประเด็นร้อนทันทีหากมีการหยาบยกประเด็นนี้ขึ้นมา ยิ่งมีการข่มขู่ว่าจะปิดเส้นทางขนส่งน้ำมันและห้ามเรือขนส่งน้ำมันผ่านช่องแคบนี้

* นักวิเทศสัมพันธ์ชำนาญการพิเศษ (ภาษาอาหรับ) สำนักภาษาต่างประเทศ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ยิ่งทำให้ประชาคมโลกหันมาให้ความสนใจทุกครั้ง เหตุการณ์นี้เป็นการยกระดับความตึงเครียดระหว่างอิหร่านกับสหรัฐฯ เนื่องจากเมื่อวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๐๑๙ ฝ่ายกองกำลังอิหร่านได้ใช้ปฏิบัติการยิงจรวดต่อสู้อากาศยานเป้าหมายคืออากาศยานไร้คนขับของสหรัฐฯ ที่ลาดตระเวนพื้นที่แถบช่องแคบฮอร์มุซ จนเสียหายและตกลงบริเวณพื้นที่ดังกล่าวห่างจากฝั่งภาคพื้นดินของอิหร่านประมาณ ๓๔ กิโลเมตรโดยประมาณ ซึ่งรัฐบาลอิหร่านอ้างว่าเป็นการป้องกันอธิปไตยของประเทศ เนื่องจากอากาศยานไร้คนขับของสหรัฐฯ เข้ามาลาดตระเวนบริเวณช่องแคบฮอร์มุซและมีพฤติกรรมสื่อเจตนาความเป็นปรปักษ์ด้วยการสอดแนม เพราะในช่วงขากลับได้ละเมิดน่านฟ้าของอิหร่าน ส่งผลให้อิหร่านต้องดำเนินการขึ้นเต็ดขาด

แผนที่แสดงจุดที่อากาศยานไร้คนขับของสหรัฐฯ ถูกยิงตกโดยกองกำลังอิหร่าน

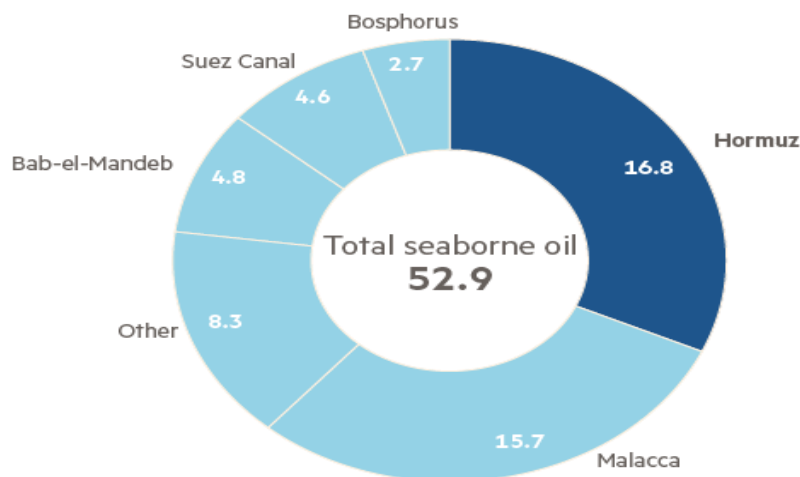
หากติดตามดูการข่มขู่ของอิหร่าน กรณีการปิดช่องแคบฮอร์มุซในช่วงตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาพบว่า ประเด็นนี้ไม่ใช่เรื่องใหม่และไม่มีการดำเนินการในลักษณะที่ส่งผลลัพธ์เป็นรูปธรรมแต่อย่างใด เห็นได้จากตัวอย่างที่ผ่านมาในอดีตนับแต่ปี ๒๐๐๘ ผู้บัญชาการกองทัพปฏิวัติอิสลามอิหร่านประกาศใช้มาตรการทางทหารบริเวณช่องแคบฮอร์มุซ เพื่อตอบโต้การคว่ำบาตรของสหรัฐฯ ต่อมาในปี ๒๐๑๒ รัฐบาลอิหร่านประกาศปิดช่องแคบฮอร์มุซ ตอบโต้สหรัฐฯ และยุโรปที่หวังยกระดับการคว่ำบาตรอิหร่านและปิดเส้นทางธุรกรรมการค้าน้ำมันของอิหร่านอันถือเป็นรายได้หลักของประเทศ หลังจากนั้นในปี ๒๐๑๕ ฮาซัน รูฮานีย์ ประธานาธิบดีอิหร่านได้ประกาศว่าจะทำให้เส้นทางขนส่งน้ำมันผ่านช่องแคบฮอร์มุซเป็นหมัน เพื่อตอบโต้กระแสเรียกร้องของรัฐบาลกลางสหรัฐฯ ที่ออกมาเชิญชวนให้บรรดาผู้นำชาติพันธมิตรใช้นโยบายโจมตีเศรษฐกิจอิหร่านด้วยการปิดกั้นการส่งออกน้ำมันของอิหร่านให้เป็นศูนย์ กระทั่งในช่วงเดือนเมษายน ๒๐๑๙ ที่ผ่านมารัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศอิหร่านกล่าวยืนยันว่าหากสหรัฐฯ ยังพยายามปิดกั้นการ

ขายน้ำมันดิบของอิหร่านด้วยการห้ามเรือบรรทุกน้ำมันอิหร่านผ่านช่องแคบฮอร์มุซ และเมื่อถึงเวลานั้น สหรัฐฯ พึ่งเตรียมตัวรับผลพวงที่จะตามมาได้เลย ดังนั้นหากพิจารณาในเชิงยุทธศาสตร์พบว่าการปิดช่องแคบฮอร์มุซจะส่งผลกระทบต่อวงกว้างไม่เพียงประเทศคู่ขัดแย้งเท่านั้น หากแต่สร้างผลกระทบต่อเศรษฐกิจและพลังงานในระดับภูมิภาครวมถึงราคาน้ำมันในตลาดโลก ทั้งนี้นักวิเคราะห์และผู้เชี่ยวชาญด้านการขนส่งน้ำมันและโลจิสติกทางทะเลผ่านช่องแคบฮอร์มุซมองว่า สหรัฐฯ เน้นใช้ยาแรงโดยเพิ่มมาตรการลงโทษอิหร่านด้านพลังงานและห้ามอิหร่านใช้ประโยชน์จากช่องแคบฮอร์มุซพร้อมตั้งเป้าตัดเส้นเลือดใหญ่ หวังผลให้การส่งออกน้ำมันซึ่งถือเป็นรายได้หลักของอิหร่านเป็นศูนย์ ในขณะที่อิหร่านออกมาข่มขู่ว่าถ้าหากสหรัฐฯ ห้ามอิหร่านใช้เส้นทางขนส่งผ่านช่องแคบฮอร์มุซ ผู้นำสหรัฐฯ ย่อมต้องตอบคำถามกรณีของความชอบธรรมและแสดงความรับผิดชอบในการตัดสินใจ หากยึดแนวทางนี้จริงอิหร่านจะอ้างข้อโต้แย้งเช่นกันว่าทุกประเทศย่อมไม่มีสิทธิใช้ประโยชน์จากเส้นทางนี้เช่นกันบนพื้นฐานของการไม่เลือกปฏิบัติ เพราะการขนส่งบริเวณนี้ถือเป็นน่านน้ำสากล ซึ่งอิหร่านข่มขู่ว่าจะปิดน่านน้ำที่เป็นอธิปไตยของอิหร่านครอบคลุมบริเวณนี้อย่างแน่นอน

Global oil chokepoints

Million barrels per day

Figures are 2018 average amounts
Source: Lloyd's List Intelligence
© FT

แผนภูมิสัดส่วนการใช้เส้นทางขนส่งน้ำมันผ่านช่องแคบทั่วโลก

จากเหตุการณ์ดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงความสัมพันธ์อิหร่าน-สหรัฐฯ ถดถอยและทวีความตึงเครียดต่อเนื่องในช่วง ๔ ทศวรรษหลังสุด สร้างผลกระทบต่อวงกว้างทั้งในระดับภูมิภาคและประชาคมโลกในทุกมิติทั้ง

* นายอิศอม อัลญาลาลียี อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงานน้ำมันอิรัก ให้สัมภาษณ์สำนักข่าวอัลญะซีเราะห์เมื่อวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๐๑๙ โดยยืนยันว่าการปิดช่องแคบฮอร์มุซเป็นเพียงการข่มขู่เพื่อสร้างความวิตกกังวลด้านเศรษฐกิจพลังงานในระดับภูมิภาคและระดับโลก และเรื่องนี้จะไม่เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม

การเมือง เศรษฐกิจ เสถียรภาพ และความมั่นคงในภูมิภาค อย่างไรก็ตามการเข้าสู่ตำแหน่งประธานาธิบดีของ โดนัลด์ ทรัมป์เกิดผลสะท้อนเชิงการเปลี่ยนแปลงมากมายโดยเฉพาะด้านนโยบายต่างประเทศกับอิหร่านเมื่อเทียบกับประธานาธิบดียุคของบารัค โอบามา เนื่องจากประธานาธิบดีโดนัลด์ ทรัมป์ฟื้นฟูทศวรรษการคว่ำบาตรอิหร่านให้กลับมาอีกรอบ ซ้ำร้ายเพิ่มความรุนแรงขึ้นหลายเท่าผ่านมายาคติการสร้างควมหวาดกลัวในภูมิภาค ดังนั้นการลดทอนอำนาจและป้องปรามแนวคิดการขยายอิทธิพลของอิหร่านในภูมิภาคเป็นทิศทางสายเหยี่ยวเสมือนย้อนกลับไปราวปี ๒๐๐๒ ประธานาธิบดีจอร์จ ดับเบิลยูบุช ระบุว่าอิหร่านอยู่ในบัญชีประเทศผู้สนับสนุนขบวนการก่อการร้ายและได้กำหนดมาตรการคว่ำบาตรอิหร่านมาโดยตลอด ทำให้นายมะห์มูด อะห์มาดี เนจาดี ประธานาธิบดีอิหร่านขณะนั้นออกมาตอบโต้ด้วยการเสริมสมรรถนะยูเรเนียมภายในประเทศอย่างเปิดเผย ส่งผลให้ความตึงเครียดระหว่างสองประเทศกลับมาทวีความรุนแรง กระทั่งกลางปี ๒๐๑๕ ความตึงเครียดเริ่มบรรเทาเบาบางลง เนื่องจากการยื่นมือเข้ามาเป็นตัวกลางของประเทศในสหภาพยุโรปที่มุ่งหวังใช้แนวทางสันติเปิดโต๊ะเจรจากับความขัดแย้ง หวังให้ทุกฝ่ายหันหน้าเข้าหากันและไกล่เกลี่ยด้วยการเจรจาอย่างสันติ และในที่สุดความขัดแย้งระหว่างอิหร่านกับสหรัฐฯ เริ่มเบาบางลงอย่างเป็นรูปธรรม หลังการเจรจาบรรลุข้อตกลงนิวเคลียร์อิหร่านประสบความสำเร็จในยุคของประธานาธิบดีบารัค โอบามา^๒

ต่อมาหลังการเข้ารับตำแหน่งการบริหารประเทศของประธานาธิบดีโดนัลด์ ทรัมป์ ภายใต้แนวคิด “อเมริกาต้องยิ่งใหญ่อีกครั้ง” ซึ่งเน้นการทวงคืนมูลค่าทางเศรษฐกิจที่สหรัฐฯ ขาดดุลการค้ากับประเทศคู่ค้า รวมถึงข้อมูลระบุว่ามีการแลกเปลี่ยนทางการค้าระหว่างสองประเทศถือเป็นตัวแปรสำคัญ เนื่องจากมูลค่าการส่งออกและนำเข้าระหว่างสองประเทศมีตัวเลขถดถอยและขาดดุลอย่างมากในฟากฝั่งของสหรัฐฯ ทำให้ประธานาธิบดีโดนัลด์ ทรัมป์มองว่าช่องว่างดังกล่าวทำให้สหรัฐฯ เสียเปรียบดุลการค้าอย่างมากกับอิหร่าน เห็นได้จากตัวอย่างการส่งออกนำเข้าในปี ๒๐๑๘ พบว่าสหรัฐฯ เสียดุลการค้ากับอิหร่านอย่างชัดเจน เพราะมูลค่าการส่งออกสหรัฐฯ ไปยังอิหร่านมียอดรวม ๔๔๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ในขณะที่การนำเข้าจากอิหร่านมีมูลค่าเพียง ๙๘ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

ดังนั้นรัฐบาลภายใต้การนำของประธานาธิบดีโดนัลด์ ทรัมป์ จึงมีการทบทวนยุทธศาสตร์และนโยบายต่างประเทศต่ออิหร่านโดยการทบทวนใหม่ทั้งหมด ทั้งเรื่องโครงการนิวเคลียร์อิหร่าน การบรรจุให้อิหร่านอยู่ในบัญชีประเทศที่สนับสนุนกลุ่มก่อการร้าย และต่อมามีพัฒนาการต่อเนื่องในการดำเนินยุทธศาสตร์ต่ออิหร่านในยุคของประธานาธิบดีโดนัลด์ ทรัมป์ โดยมีรายละเอียดดังนี้

๑. ยกเลิกข้อตกลงนิวเคลียร์อิหร่านที่เคยมีผลบังคับใช้ในยุคของประธานาธิบดีบารัค โอบามา ซึ่งเมื่อพิจารณาช่วงเวลาพบว่าเพียงไม่ถึง ๑๑ เดือนหลังเข้ารับตำแหน่ง ประธานาธิบดีโดนัลด์ ทรัมป์ ได้ลงนามยกเลิกข้อตกลงนิวเคลียร์อิหร่านและวิจารณ์ว่าเป็นข้อตกลงแบบไร้ค่าไร้ความคิด และเหนือสิ่งอื่นใด ยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งมาตุภูมิ ซึ่งมีมาตั้งแต่ปี ๑๙๘๖ อันถือเป็นเหตุผลและความจำเป็นเพื่อปิดกั้นความ

^๒ ความตกลงการเจรจายุติปัญหา นิวเคลียร์อิหร่านบรรลุผลสำเร็จในวันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๐๑๕ ระหว่างชาติสมาชิกคู่เจรจา ๕+๑ ประกอบด้วย สหรัฐฯ อังกฤษ จีน รัสเซีย ฝรั่งเศส และเยอรมนีในฐานะประเทศผู้สังเกตการณ์ กับอิหร่านคู่เจรจาอีกฝ่ายหนึ่ง

ซ้ำร้ายของข้อตกลงฉบับนี้ สืบเนื่องจากอิหร่านได้ประโยชน์จากความขัดแย้งและความแตกแยกทางการเมืองในกลุ่มประเทศตะวันออกกลางและได้เข้าแทรกแซงคุกคามประเทศต่าง ๆ ที่เผชิญกับวิกฤติความขัดแย้งภายในและอยู่ในภาวะไร้เสถียรภาพ จนเป็นที่มาของการปรากฏกลุ่มหรือขบวนการไอซิสที่ขยายกำลังทั่วไปทั้งในอิรักและซีเรีย การที่สหรัฐฯได้บรรลุข้อตกลงนิวเคลียร์อิหร่านในยุคของอดีตประธานาธิบดีบารัค โอบามา ถือเป็นโศกนาฏกรรมและความอ่อนแอ อีกทั้งยังขาดความเข้าใจและอ่อนด้อยด้านการบริหารอย่างชัดเจน สหรัฐฯต้องเผชิญกับการส่งออกแนวคิดความรุนแรงและเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้สืบคลานเข้ามาจนสร้างผลกระทบต่อเสถียรภาพและความมั่นคงแห่งมาตุภูมิ การลงนามยกเลิกข้อตกลงนิวเคลียร์อิหร่านในวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๐๑๘ และเพิ่มมาตรการกดดันด้านเศรษฐกิจและบทลงโทษแก่อิหร่านในระดับสูงสุดอันมีผลทำให้อิหร่านไม่สามารถพัฒนาโครงการนิวเคลียร์ตลอดจนแผนพัฒนาห้ารอบนิวเคลียร์ที่ติดกับจรวดพิสัยไกลได้

๒. เพิ่มมาตรการคว่ำบาตรด้านเศรษฐกิจรอบใหม่ ซึ่งสหรัฐฯ จะใช้มาตรการคว่ำบาตรด้านเศรษฐกิจกับอิหร่านในระดับรุนแรง โดยแบ่งเป็น ๒ ช่วง ช่วงแรกมีผลใช้บังคับก่อนหน้านี้นับจากวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๐๑๘ มีสาระสำคัญ ประกอบด้วย ห้ามทำธุรกรรมการเงินสกุลดอลลาร์ในธุรกิจแลกเปลี่ยนเงินเงินตราต่างประเทศ ห้ามซื้อขายทอง เงิน แร่มีมูลค่าทางการตลาด ยุติการซื้อ-ขายแร่ในสายการผลิตด้านอุตสาหกรรม ห้ามซื้อ-ขายเงินสกุลเหรียญอิหร่านนอกประเทศ ห้ามทำสัญญาการค้าถ่านหินและเครดิตคาร์บอนทุกประเภท ห้ามการใช้อุตสาหกรรมระบบเทคโนโลยีโปรแกรม ห้ามทำธุรกรรมซื้อ-ขายพันธบัตรตราสารหนี้ของอิหร่าน รวมถึงห้ามทำสัญญาเกี่ยวกับการบินและอุตสาหกรรมยานยนต์ เป็นต้น ในขณะที่มาตรการคว่ำบาตรรอบใหม่มีผลใช้บังคับในวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๐๑๘ ซึ่งการคว่ำบาตรรอบนี้มุ่งเป้าหมายไปที่อุตสาหกรรมพลังงานโดยเฉพาะห้ามอิหร่านส่งออกน้ำมันเข้าสู่ตลาดโลก

๓. มาตรการคว่ำบาตรตามข้อเสนอรัฐมนตรีต่างประเทศสหรัฐฯ โดยถือเป็นมาตรการคว่ำบาตรที่รุนแรงที่สุดในประวัติศาสตร์การคว่ำบาตรอิหร่าน ซึ่งรัฐมนตรีต่างประเทศสหรัฐฯ ได้ประกาศไว้เมื่อวันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๐๑๘ ระหว่างกล่าวสุนทรพจน์ ณ สถาบัน นครหลวงวอร์ชิงตัน ซึ่งระบุว่าอิหร่านใช้ประโยชน์จากการบรรลุข้อตกลงนิวเคลียร์อิหร่านเมื่อปี ๒๐๑๕ เปลี่ยนให้ภูมิภาคตะวันออกกลางกลายเป็นสมรภูมิสงครามและการสู้รบ มีการสนับสนุนด้านงบประมาณให้องค์กรและขบวนการก่อการร้ายในภูมิภาคอาทิ ขบวนการฮิสบูลเลาะห์ กบฏชชีย และกลุ่มติดอาวุธอื่น ๆ ในอิรัก จนกระทรวงการต่างประเทศสหรัฐฯ ภายใต้การนำของไมค์ ปอมเปโอ ได้กำหนดเงื่อนไขเพื่อให้อิหร่านปฏิบัติตามและมีผลใช้บังคับทันที ซึ่งเงื่อนไขดังกล่าวรวมทั้งสิ้น ๑๒ ข้อ โดยทุกเงื่อนไขมีการใช้สำนวนกฎหมายที่อยู่ในระดับเชิงบังคับและให้อิหร่านต้องปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด ดังนี้

๑. อิหร่านต้องส่งมอบบัญชีรายการอาวุธยุทธภัณฑ์ทางการทหารทั้งระบบ รวมทั้งโครงการนิวเคลียร์ให้ทบวงพลังงานปรมาณูระหว่างประเทศตรวจสอบ และต้องยกเลิกพฤติกรรมแห่งการนี้ทั้งปวงแบบถาวรหรืออย่างน้อยให้เห็นเป็นรูปธรรม

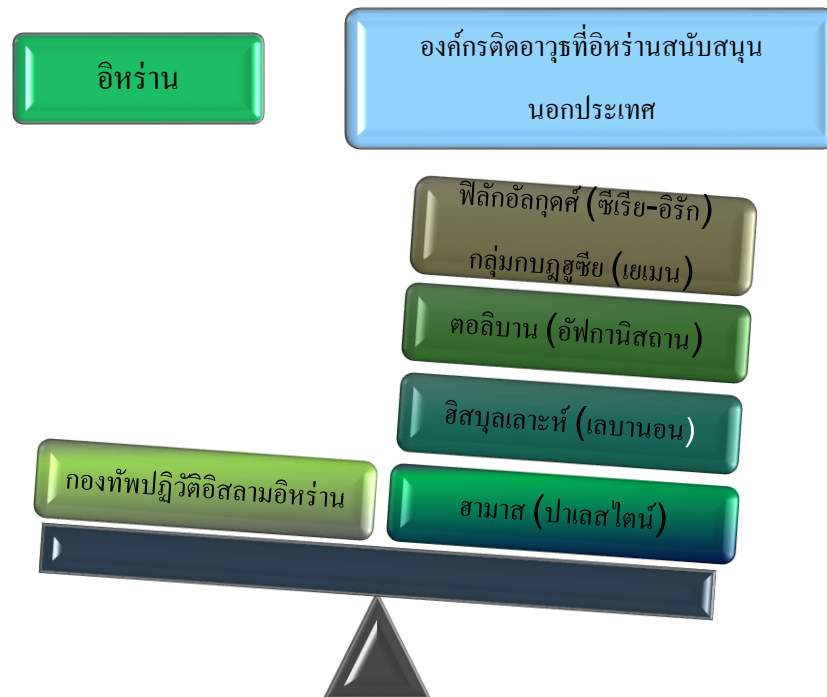
๒. อิหร่านต้องยุติการเสริมสมรรถนะแร่ยูเรเนียมและไม่นำกระบวนการฟื้นฟูพลูโตเนียมมาใช้ประกอบพร้อมปิดโรงปฏิกรณ์นิวเคลียร์

๓. อิหร่านต้องยุติการผลิตซีปนาวูฟิสัยไกลและหยุด พัฒนาโครงการปล่อยซีปนาวูฟิสัยที่มีขีดสมรรถนะ

ติดหัวรบนิวเคลียร์

๔. อิหร่านต้องปล่อยตัวพลเมืองสหรัฐฯ และพลเมืองจากชาติพันธมิตรที่ถูกทางการอิหร่านจับกุมไว้
๕. อิหร่านต้องยุติการสนับสนุนทางการเงินให้แก่ขบวนการก่อการร้ายในภูมิภาคตะวันออกกลาง ทั้งขบวนการฮิสบูลเลาะห์ในเลบานอน และฮามาสในปาเลสไตน์รวมถึงกลุ่มแนวคิดอิสลามหัวรุนแรง
๖. อิหร่านต้องเคารพอำนาจอธิปไตยของอิรักและยอมให้ปลดอาวุธกลุ่มติดอาวุธนิกายชีอะห์โดยให้มีการจัดสรรกองกำลังแบบผสมชาติพันธ์
๗. อิหร่านต้องยุติการสนับสนุนทางทหารของกลุ่มกบฏซุซีย์ในเยเมนและปรับแนวคิดให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองอย่างสันติ
๘. อิหร่านต้องถอนกำลังทหารออกจากซีเรียรวมถึงกองกำลังทั้งหมดที่กระจายอยู่ในภูมิภาค
๙. อิหร่านต้องยุติการสนับสนุนขบวนการตอลิบานและกลุ่มก่อการร้ายอื่น ๆ ในอัฟกานิสถานและห้ามให้ถิ่นพำนักพักพิงแก่บรรดาแกนนำขบวนการอัลกออิดะห์
๑๐. อิหร่านต้องยุติการสนับสนุนขบวนการฟิสิกัลอัลกุดส์ที่นับเป็นหน่วยงานของกองทัพปฏิวัติอิสลามอิหร่าน รวมทั้งขบวนการนิยมความรุนแรงรวมถึงหุ้นส่วนภาคีกับกองทัพปฏิวัติอิสลามอิหร่านทั่วโลก
๑๑. อิหร่านต้องหยุดพฤติกรรมคุกคามเพื่อนบ้านและชาติพันธมิตรของสหรัฐฯ รวมถึงการคุกคามและทำลายล้างอิสราเอล รวมถึงการปล่อยจรวดโจมตีชาวูดีอาาระเบีย สหรัฐฯอาหรับเอมิเรตส์ และการข่มขู่โจมตีเส้นทางการบินและการโจมตีทางไซเบอร์ เป็นต้น
๑๒. อิหร่านต้องอนุญาตให้ทบวงพลังงานปรมาณูระหว่างประเทศมีอำนาจเต็มในการตรวจสอบทุกโครงการและโรงปฏิกรณ์นิวเคลียร์ที่เกี่ยวข้องกับทางทหารรวมถึงเป้าหมายอื่น ๆ ที่ไม่อยู่ในบัญชีของกองทัพ

แผนภูมิแสดงการขยายอิทธิพลของอิหร่านผ่านกองกำลังติดอาวุธและองค์กรในภูมิภาค

๔. ตั้งคณะกรรมการเฉพาะด้านเพื่อรับมือกับอิหร่านเป็นกรณีพิเศษ ถือเป็นยุทธศาสตร์ของสหรัฐฯ ยุคประธานาธิบดีโดนัลด์ ทรัมป์ โดยให้รัฐมนตรีต่างประเทศอิหร่านมีคำสั่งตั้งคณะกรรมการขึ้นมา ๑ ชุด มีผลตั้งแต่วันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๐๑๘ และได้แต่งตั้งนายบรียอัน ฮุก (Mr. Brian H. Hook) อดีตผู้อำนวยการสำนักยุทธศาสตร์และนโยบายต่างประเทศเป็นประธานคณะกรรมการชุดดังกล่าว โดยมีอำนาจหน้าที่สำคัญเพื่อศึกษาและวิเคราะห์ผลกระทบหลังสหรัฐฯ ตัดสินใจยกเลิกข้อตกลงนิวเคลียร์อิหร่านที่มีผลใช้บังคับแล้ว

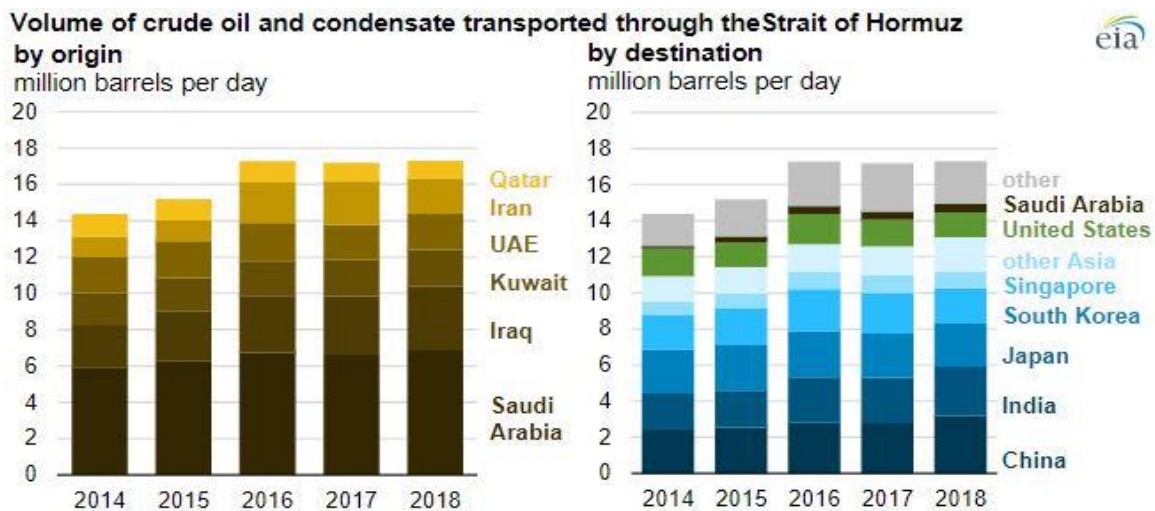

Mr. Brian H. Hook ประธานคณะกรรมการยุทธศาสตร์และนโยบายต่างประเทศกรณีอิหร่าน

บทสรุป

ท่ามกลางกระแสความขัดแย้งระหว่างอิหร่านและสหรัฐฯ จนส่งผลให้เส้นทางการขนส่งน้ำมันหลักในภูมิภาคช่องแคบฮอร์มุซ (Strait of Hormuz) ต้องเผชิญกับภาวะความเสี่ยงอย่างปฏิเสธไม่ได้ เพราะพื้นที่บริเวณนี้ถูกดึงเข้ามาเป็นตัวประกัน และกลายเป็นตัวแปรความตึงเครียดรอบใหม่ เนื่องจากเป็นยุทธศาสตร์ทางด้านโลจิสติกส์สำคัญ หรืออาจกล่าวได้ว่าน้ำมันในตลาดโลกมีสัดส่วนการขนส่งด้วยเรือบรรทุกน้ำมันที่ผ่านเข้าออกเฉพาะช่องทางนี้ติดอันดับ ๑ ใน ๕ ตามความต้องการพลังงานน้ำมันทั้งหมดในตลาดโลก

“ทั้งอิหร่านและสหรัฐฯ ไม่ต้องการเปิดศึกและแก้ปัญหาคัดแย้งผ่านการใช้แนวทางด้านการทหารระหว่างกัน เนื่องจากมีต้นทุนสูงมากและกองทัพอิหร่านมีกำลังรบพร้อมขีดสมรรถนะเป็นที่ประจักษ์ รวมทั้งพันธมิตรของอิหร่านยังคงแสดงความเหนียวแน่นเคียงข้างอิหร่านทั้งจีนและรัสเซีย และที่สำคัญการปิดช่องแคบฮอร์มุซจะไม่เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม เพราะผลกระทบจะขยายวงกว้างแบบครอบคลุมทั้งระบบโดยเฉพาะประเทศผู้ส่งออกน้ำมันและประเทศผู้นำเข้า”

บรรณานุกรม

- ชูชาติ พุฒเพ็ญ “อิหร่านสหรัฐฯ หลุมดำปัญหานิวเคลียร์รอบใหม่” บทความงานแปลสนับสนุนรัฐสภาต่างประเทศ หมวด นานาสาระด้านต่างประเทศ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๖๒ จาก https://www.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/parliament_parcy/ewt_dl_link.php?nid=49186&filename=article_translate
- ชูชาติ พุฒเพ็ญ “การเจรจาตีปัญหานิวเคลียร์อิหร่าน” บทความสนับสนุนรัฐสภาต่างประเทศ สืบค้นเมื่อ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๖๑ จาก URL: https://www.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/parliament_parcy/ewt_dl_link.php?nid=35481
- Al Hayat 2018 “อิหร่านดับเครื่องชน” บทความด้านการเมืองโดยคอลัมนิสต์หนังสือพิมพ์ อัลฮายาต สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๖๒ จาก *Iran Samda: Fi محور الشر بعد إطاحة صدام، صحيفة الحياة، لندن، 11 يونيو/حزيران 2018، (تاريخ)* <http://www.alhayat.com/article/4586036> :الدخول 24 أبريل/نيسان 2019، الرابط
- US Department of commerce, Foreign Trade, Trade in Goods with Iran. สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๒ จาก : <https://www.census.gov/foreign-trade/balance/c5070.html>
- Khodair Abbas Nadawi, 2019 “Tension between US and Iran what’s going on? สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๖๒ จาก <http://studies.aljazeera.net/ar/reports/2019/05/190506090838365.html>
- العلاقات الإيرانية-الأميركية: المتغيرات والمسارات
- Al-Jazeera, 2019 “The atmosphere of war.. What after Iran's threats to close the Strait of Hormuz?” สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๖๒ จาก <https://www.aljazeera.net/news/politics/2019/4/29/%D8%A5%D9%8A%D8%B1%D8%A7%D9%86-%D8%A5%D8%BA%D9%84%D8%A7%D9%82-%D9%85%D8%B6%D9%8A%D9%82-%D9%87%D8%B1%D9%85%D8%B2-%D8%A7%D9%84%D8%AE%D9%84%D9%8A%D8%AC>